

Rapport

Economisch profiel gemeente Heemstede

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/068

Datum

mei 2022

Opdrachtgever

Gemeente Heemstede

Auteurs

Anouk Smeltink-Mensen
Coen Schuring

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
	1.1 Aanleiding	4
	1.2 Doel en onderzoeksvragen	4
	1.3 Leeswijzer	5
2.	Economisch profiel	6
	2.1 Demografie	6
	2.2 Economie	9
	2.3 Arbeidsmarkt	14
	2.4 Ondernemerschap	18
	2.5 Winkelfunctie	21
	2.6 Duurzaamheid	23
3.	SWOT	25

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Heemstede is een middelgrote gemeente, gelegen in de buurt van sterke en grote economische centra (vooral Amsterdam), nabij belangrijke recreatiegebieden en bij gemeenten die een belangrijke woon- en verzorgingsfunctie hebben (vooral Haarlem). Door deze ligging is sprake van een sterke verwevenheid tussen Heemstede en de omliggende regio (Agglomeratie Haarlem) en de grotere regio (Metropoolregio Amsterdam – MRA).¹ Met haar economisch beleid streeft Heemstede naar een duurzame lokale economie die bijdraagt aan de levendigheid en sociale samenhang van de Heemsteedse samenleving. De gemeente wil daarbij het groene karakter van de gemeente niet uit het oog verliezen. De regionale economische (infra)structuur omvat voorzieningen en activiteiten die de hoogwaardige werk- en woonomgeving ondersteunen. Juist deze hoogwaardige, goed bereikbare, woonomgeving vlakbij grote economische centra en bij strand en duinen, is de kracht van Heemstede.

De gemeente wil Heemstede meer op de kaart zetten in de regio als fijne gemeente om te bezoeken en te recreëren. De MRA heeft een steeds grotere rol als het gaat om toerisme en recreatie en voor de gemeente is het goed om zelf een positie in te nemen. Betere samenwerking met ondernemers, inwoners en organisatoren is van belang. De gemeente is bezig met het definiëren van de identiteit van Heemstede en deze uit te dragen in de regio.²

Zes jaar geleden heeft I&O Research voor de gemeente Heemstede een economische foto en een economisch actieprogramma (2016–2020) opgesteld. Ter voorbereiding op de beoogde actualisatie van het economisch actieprogramma heeft de gemeente Heemstede aan I&O Research gevraagd de economische foto te actualiseren.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is inzicht bieden in het economisch profiel van de gemeente Heemstede. In het onderzoek komen de volgende vragen aan de orde:

- Hoe kan de economie van Heemstede worden getypeerd?
- Hoe functioneert de economie van Heemstede?
- Hoe heeft de economie van Heemstede zich de afgelopen jaren ontwikkeld?
- Wat is de positie van Heemstede in een regionaal-economische context?
- Waar liggen de aanknopingspunten om de economische positie van Heemstede te versterken (SWOT)?

Data-analyse en deskresearch vormen hiervoor de belangrijkste onderlegger. Voor een volledig overzicht van de kwantitatieve resultaten verwijzen wij naar de clickable Excel dat als separaat document is opgeleverd.

¹ Bron: *Economisch Actieprogramma Heemstede 2016–2020*.

² Bron: *Gemeente Heemstede – Beleidsanalyse Omgevingsvisie fase 1*.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk twee schetst langs een aantal thema's per paragraaf het economisch profiel van de gemeente Heemstede:

- 2.1 Demografie (bevolkingssamenstelling en -prognose).
- 2.2 Economie (economische structuur, werkgelegenheidsontwikkeling, coronacrisis).
- 2.3 Arbeidsmarkt (woon- versus werkfunctie, uitkeringen).
- 2.4 Ondernemerschap (bedrijfsdynamiek, zzp'ers).
- 2.5 Winkelfunctie (winkelaanbod en koopstromen).
- 2.6 Duurzaamheid (energieverbruik, energielabels).

Het rapport sluit af met een overzicht van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen in een SWOT-matrix voor de Heemstedse economie.

2. Economisch profiel

2.1 Demografie

Leeftijdsopbouw

Figuur 2.1 toont de leeftijdsverdeling van de Heemstedse bevolking. Hieruit blijkt dat de bevolking van Heemstede relatief sterk is vergrijsd. Circa 27 procent van de inwoners is 65 jaar of ouder (gemiddeld in de agglomeratie Haarlem is dat 20%). De groep in de leeftijdscategorie 15-45 jaar is ondervertegenwoordigd. Het aantal kinderen tot 15 jaar is ten slotte groter dan in de referentiegebieden.

Figuur 2.1 – Bevolkingssamenstelling Heemstede en referentiegebieden, naar leeftijd (1 januari 2021).

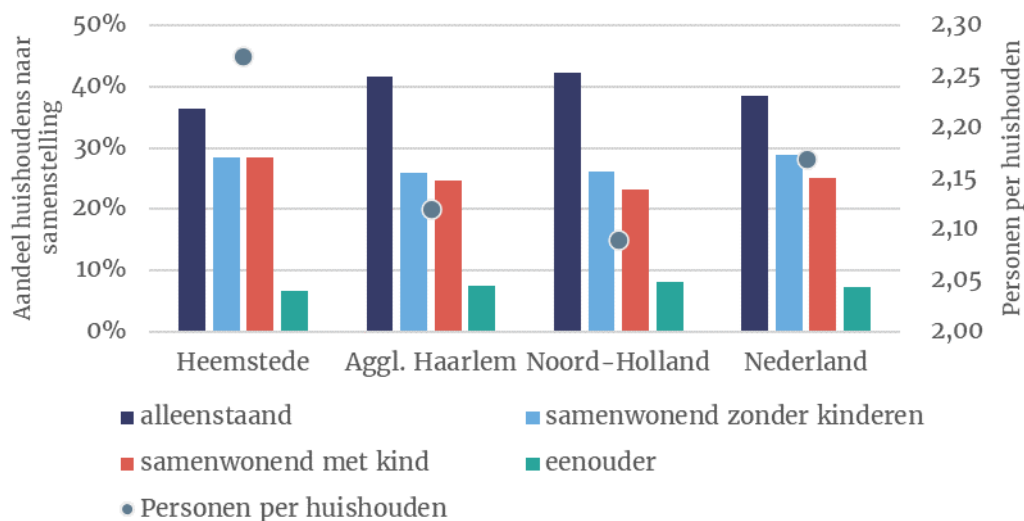

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

Bevolkingssamenstelling

Met de relatief grote groep kinderen ligt de gemiddelde huishoudenomvang in Heemstede (2,3) wat hoger dan gemiddeld in Nederland (2,2). Ten opzichte van het landelijke en regionale gemiddelde heeft Heemstede wat minder alleenstaanden en juist relatief veel gezinnen met kinderen.

Figuur 2.2 – Bevolkingssamenstelling Heemstede en referentiegebieden naar huishoudensamenstelling (1 januari 2021).

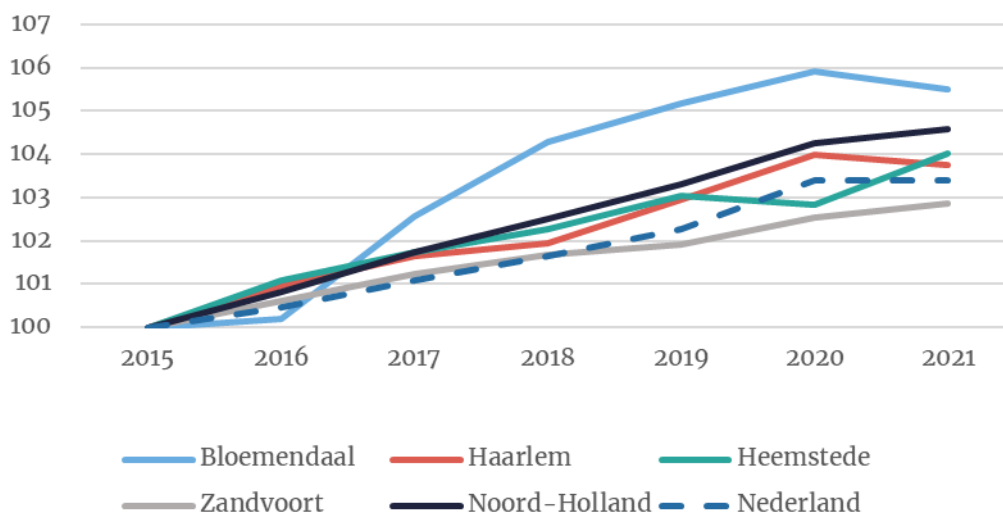
Bron: CBS, bewerking I&O Research.

Verder heeft de Heemstedse bevolking een relatief hoog inkomens- en opleidingsniveau. De afgelopen jaren nam het aandeel hoogopgeleiden toe terwijl het aandeel laag- en middelbaar opgeleiden binnen Heemstede afnam. Deze toename van het aandeel hoogopgeleiden is beduidend sterker dan gemiddeld in de regio Haarlem en Nederland. De ontwikkeling van het gemiddelde inkomensniveau volgde wel de regionale en landelijke trend.

Bevolkingsontwikkeling

Anno 2021 telt de gemeente Heemstede 27.545 inwoners. Figuur 2.3 laat zien hoe de bevolking van Heemstede (en de regio) zich de afgelopen zes jaar heeft ontwikkeld. Binnen de regio Haarlem is de gemeente Bloemendaal het sterkst gegroeid. Deze groei hield stand tot 2021 toen de bevolking van Bloemendaal na een aantal jaren van stijging in omvang afnam. In Heemstede was er in 2019 sprake van lichte krimp. Sinds 2020 groeit de bevolking van Heemstede weer.

Figuur 2.3 – Geïndexeerde bevolkingsontwikkeling Heemstede en referentiegebieden per 1 januari van ieder jaar (2015 = 100).

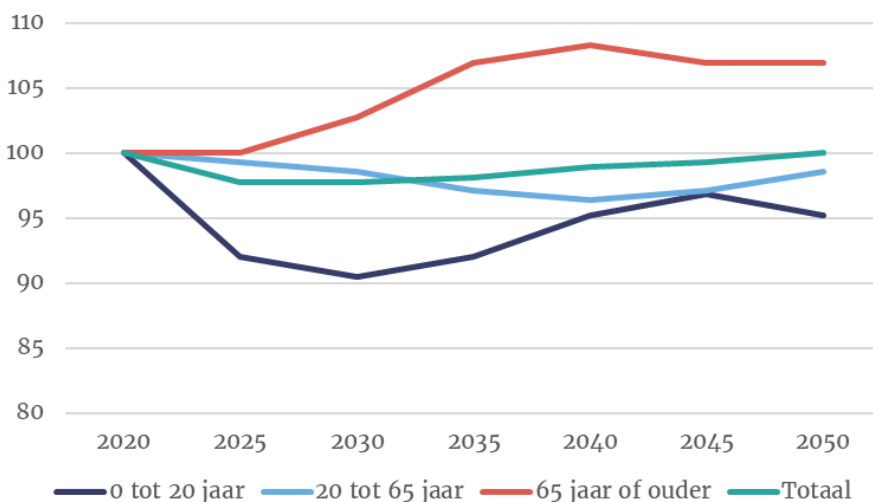

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

Bevolkingsprognose

Het CBS verwacht voor de komende jaren een bevolkingsafname. Deze is het sterkst in de leeftijdscategorie tot 20 jaar. De groep 65 jaar en ouder is de komende jaren stabiel. Het CBS voorziet rond 2035 weer een lichte bevolkingsgroei waardoor de bevolkingsomvang van Heemstede in 2050 weer op het niveau van 2020 zal liggen.

Figuur 2.4 – Bevolkingsprognose Heemstede 2020-2050

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

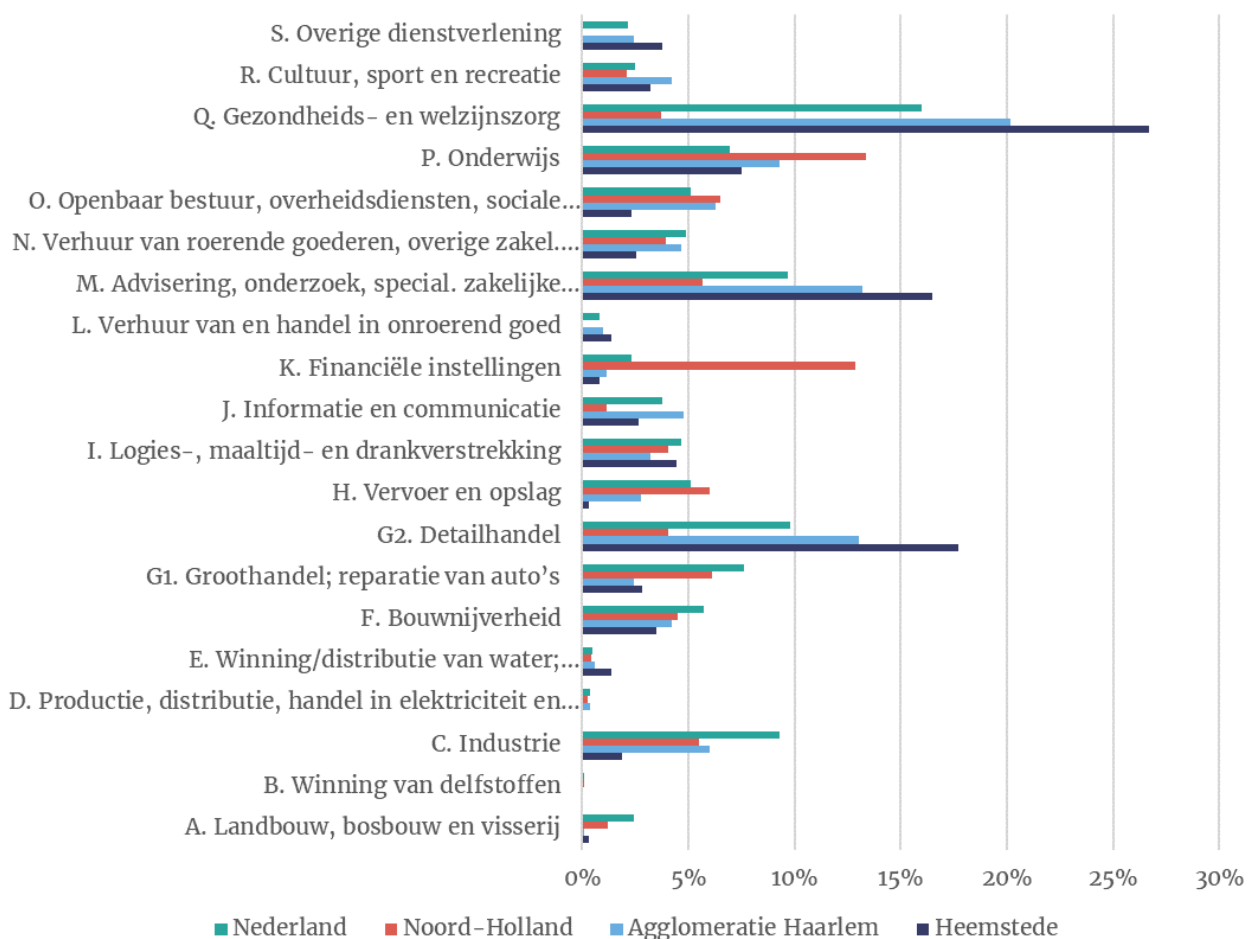
2.2 Economie

Economische structuur

In 2021 waren er 8.948 banen in Heemstede. De grootste sector in Heemstede is de gezondheids- en welzijnszorg (Q in Figuur 2.5). Ruim een kwart van de werknemers bij het Heemstedese bedrijfsleven is in deze sector werkzaam. Daarna volgen de detailhandel (G2 - 18%), de zakelijke dienstverlening (M - 17%), en het onderwijs (P - 7%). Hiermee heeft Heemstede een sterk op de consument gerichte sectorstructuur (waarvoor demografische ontwikkelingen een belangrijke drager vormen).

Deze consumentengerichte sectorstructuur zien we niet terug in het aantal banen in de recreatieve sector (zie sectoren R en I in de grafiek). De recreatieve sector is in de omliggende regio van grotere economische betekenis dan in Heemstede.

Figuur 2.5 – Sectorstructuur 2021 op basis van aantal banen.

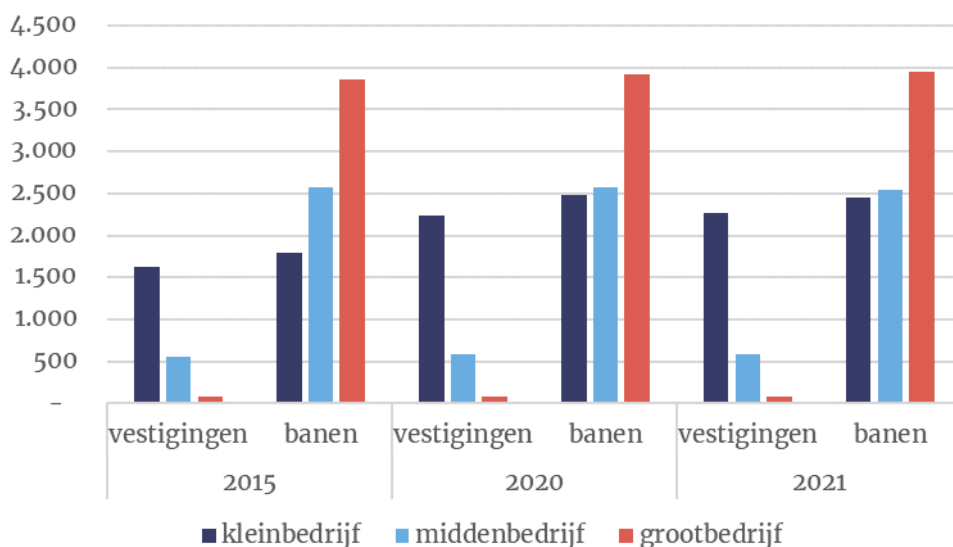

Bron: LISA, bewerking I&O Research.

Bedrijfsomvang

De vestigingen in Heemstede zijn – met gemiddeld 3,0 werknemers per vestiging – beduidend kleiner dan een gemiddeld Nederlands bedrijf dat 4,9 werknemers telt. Dit geldt overigens ook voor de hele regio Haarlem waar gemiddeld 3,4 werknemers per vestiging werkzaam zijn. Dit heeft onder meer te maken met de sectorstructuur: Heemstede en de regio tellen minder vestigingen in grootschalige sectoren zoals de industrie, bouw, logistiek en de financiële sector. Conform de landelijke trend nam het aantal 1-pitters in Heemstede de afgelopen jaren toe (Figuur 2.6).

Figuur 2.6 – Vestigingen per grootteklasse³ in Heemstede (2021).

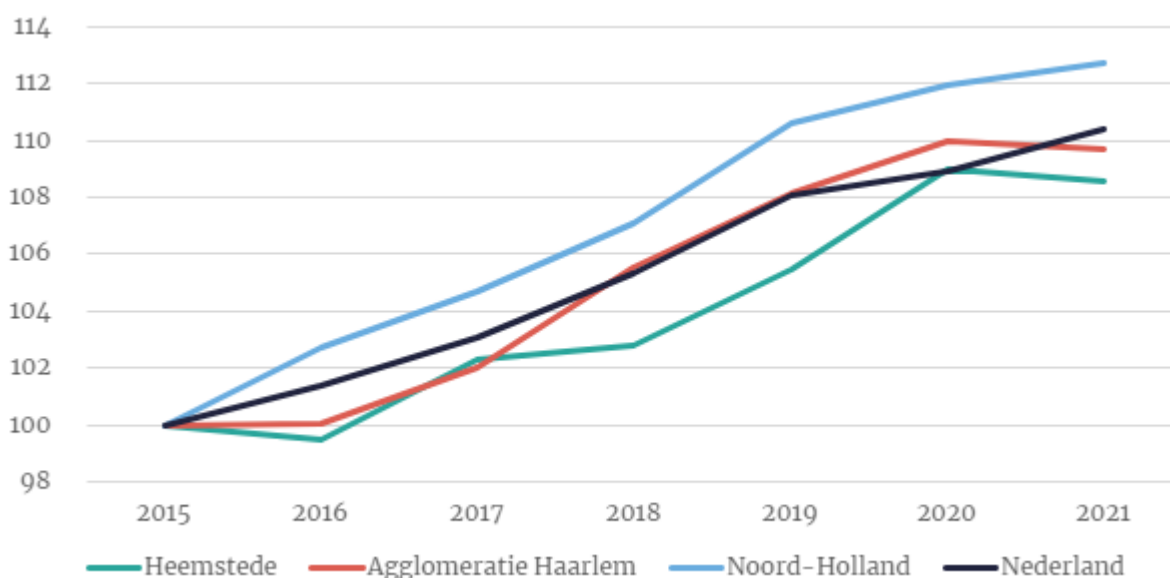
Bron: LISA, bewerking I&O Research.

³ De indeling van de grootteklassen ziet er als volgt uit: kleinbedrijf = (minder dan) 1 werkzaam persoon per vestiging. Middenbedrijf = 5 tot en met 9 werkzame personen en grootbedrijf = 10 en meer werkzame personen.

Werkgelegenheidsontwikkeling

Het aantal banen in Heemstede is tussen 2015 en 2021 met 9 procent toegenomen (Figuur 2.7). Hoewel de werkgelegenheidsgroei in Heemstede in 2018 wat achterbleef, ligt deze in de periode 2015-2021 per saldo in lijn met de landelijke werkgelegenheidsontwikkeling. Daarnaast valt op dat zowel in Heemstede als in de rest van de regio Haarlem de werkgelegenheid in coronajaar 2020 in een vergelijkbaar tempo bleef toenemen als de jaren daarvoor. Van een coronadip was (in ieder geval op dat moment) geen sprake. In 2021 liep de werkgelegenheid iets terug - in absolute aantallen waren er 32 minder banen in Heemstede. In de regio Haarlem waren er 200 minder banen.

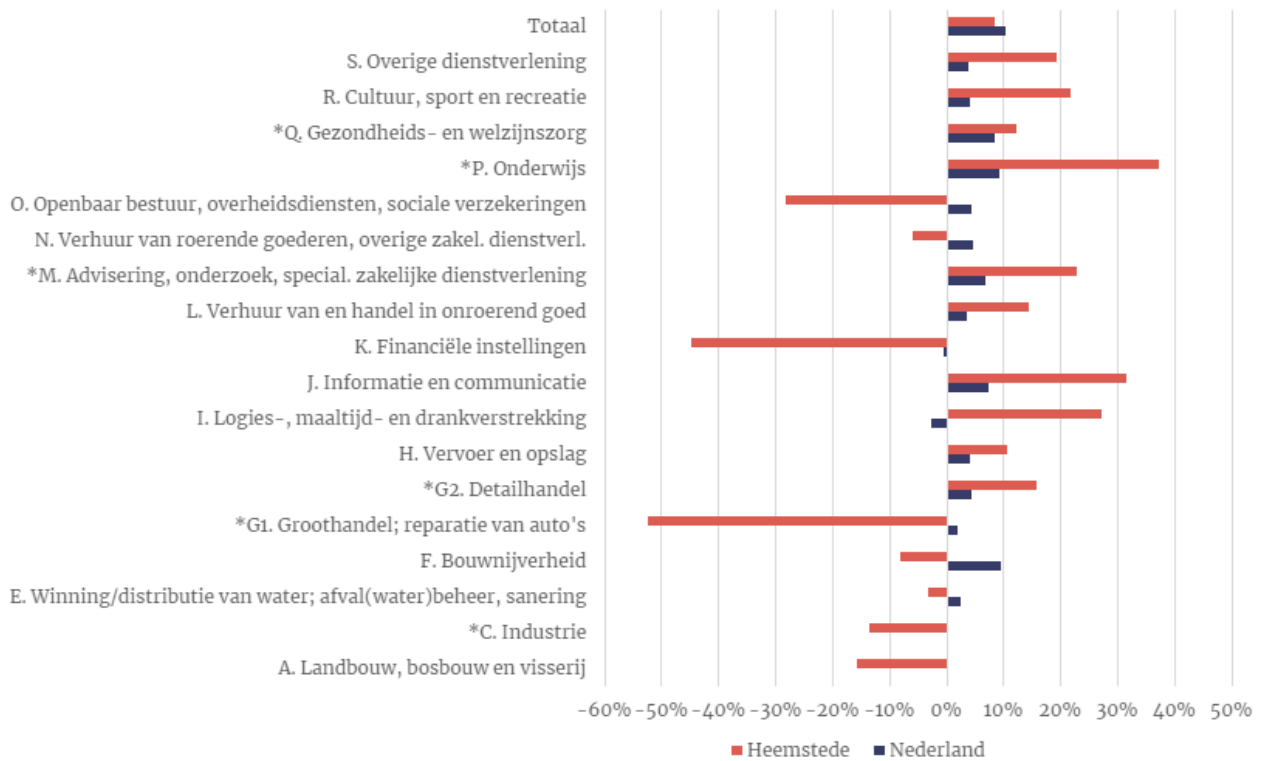
Figuur 2.7 – Werkgelegenheidsontwikkeling Heemstede en referentiegebieden 2015-2021 (index 2015=100).

Bron: LISA bewerking I&O Research.

Figuur 2.8 laat zien hoe de werkgelegenheid per sector zich ontwikkelde. Hieruit blijkt dat in de meeste sectoren de werkgelegenheid sterker groeide dan landelijk in deze sectoren. In een aantal sectoren (zoals bij de financiële instellingen⁴, de overheid⁵ en in de groothandel⁶) geldt juist het tegenovergestelde: hier daalde de werkgelegenheid in Heemstede tegenover een toenemend (of minder sterk afnemend) aantal banen op landelijk niveau.

Figuur 2.8 – Werkgelegenheidsontwikkeling Heemstede en Nederland, per sector (2015-2021).

* = Grotere sectoren met een aanzienlijk aandeel van de werkgelegenheid (8% en hoger).

Bron: LISA bewerking I&O Research.

⁴ Dit heeft o.a. te maken met het vertrek van een bedrijf dat als financiële holding aan de Van den Eijndekade in Heemstede was gevestigd. Doordat deze sector als geheel in Heemstede klein is, heeft het vertrek van één bedrijf in procentuele zin een grote invloed op de werkgelegenheidsontwikkeling. In absolute zin gaat het om een beperkt aantal banen.

⁵ Dit heeft o.a. te maken met de sluiting van het politiebureau in Heemstede.

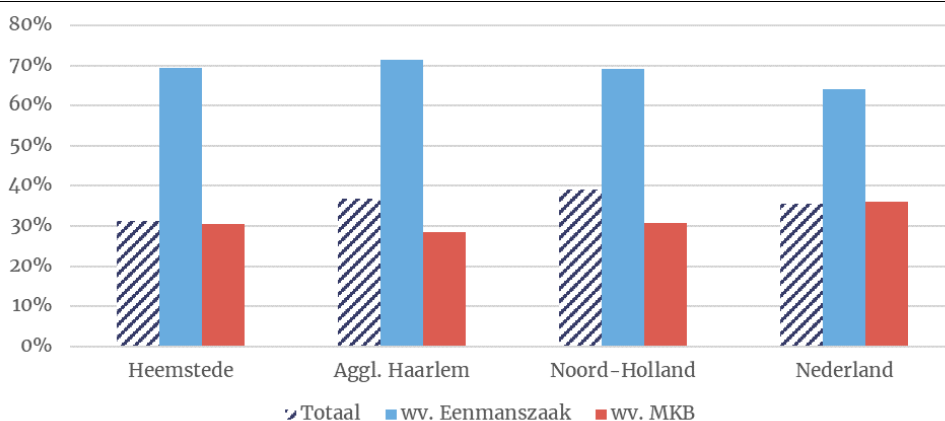
⁶ Voor wat betreft de detailhandel blijkt verderop in het rapport dat de omzet van deze sector in Heemstede juist is toegenomen. Dit zou betekenen dat de arbeidsproductiviteit in deze sector is toegenomen.

Coronacrisis

Tijdens de coronacrisis werd in Heemstede minder gebruik gemaakt van steunmaatregelen dan in de referentieregio's (Figuur 2.9). Van alle Heemstedse bedrijven maakt 31 procent van minimaal één regeling gebruik. Van deze bedrijven in Heemstede betrof 70 procent een eenmanszaak en 30 procent betrof een MKB-bedrijf⁷. In de regio Haarlem als geheel ligt het gebruik van de coronasteunmaatregelen een stuk hoger, namelijk op 37 procent.

Het beperkte gebruik van steunmaatregelen in combinatie met het gegeven dat de werkgelegenheidsgroei in Heemstede in 2021 iets terugliep, doet vermoeden dat de impact van de coronacrisis op de economie van Heemstede beperkt was.

Figuur 2.9 – Aandeel bedrijven dat van minimaal één regeling gebruik heeft gemaakt.

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

⁷ Het CBS hanteert de volgende definitie van het MKB: "alle ondernemingen die tussen de 2 en 250 werknemers hebben."

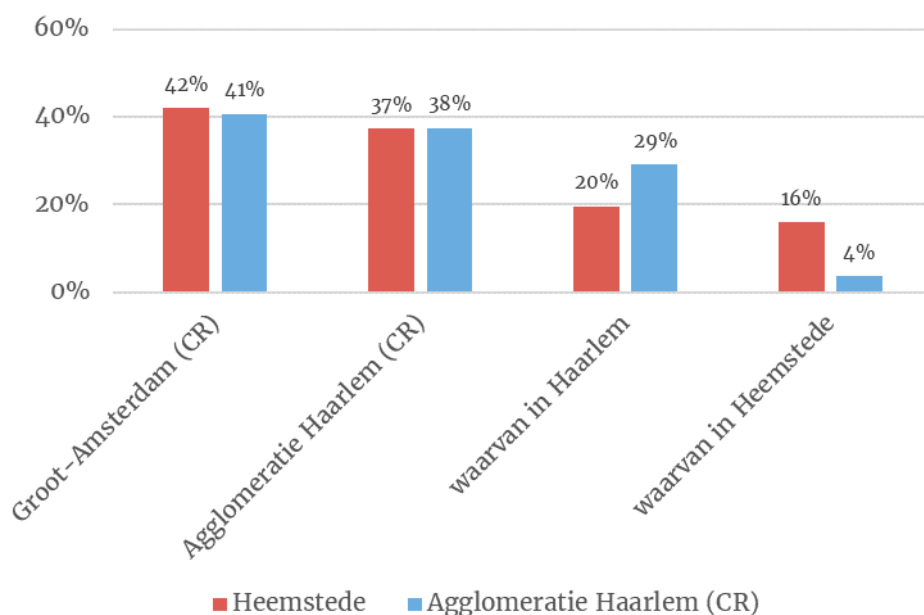
2.3 Arbeidsmarkt

Werkfunctie

In Heemstede is de woonfunctie groter dan de werkfunctie: de gemeente heeft relatief weinig banen ten opzichte van de omvang van de beroepsbevolking. Heemstede telt 691 banen per 1.000 mensen die tot de beroepsbevolking behoren⁸. Binnen de regio Haarlem heeft de gemeente Haarlem (met 797 banen per 1.000 mensen die tot de beroepsbevolking behoren) de grootste werkfunctie. Deze is nog altijd kleiner is dan de woonfunctie. Ook de andere gemeenten in de regio Haarlem hebben een relatief kleine werkfunctie. Zandvoort telt 636 banen ten opzichte van 1.000 mensen die tot de beroepsbevolking behoren. In Bloemendaal zijn dit er 599.

Figuur 2.10 laat zien dat van de Heemstedse beroepsbevolking 36 procent in de regio Haarlem werkt (bestaande uit 20% in Haarlem en 16% in Heemstede zelf) en 42 procent in de regio Amsterdam.

Figuur 2.10 – Werkregio inwoners Heemstede en regio Haarlem (2020).

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

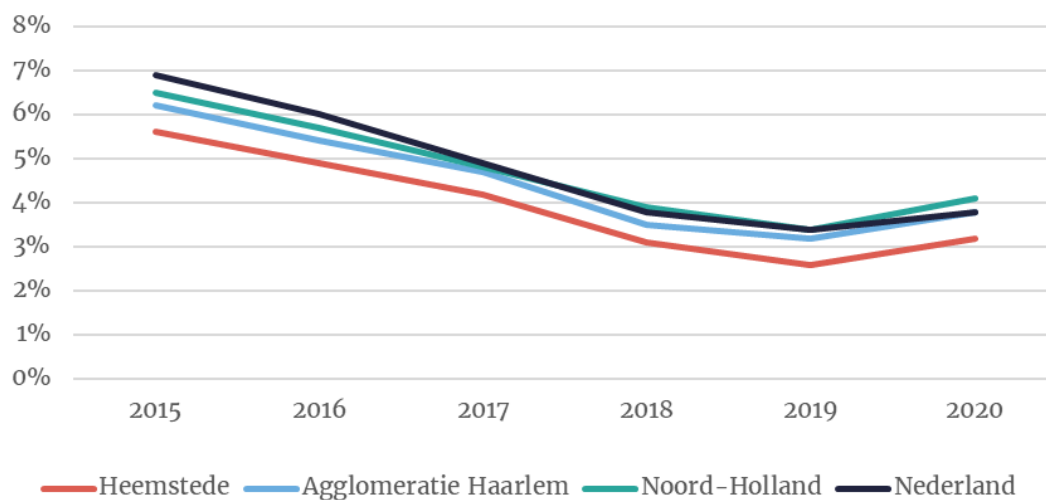
Van de werknemers die werkzaam zijn in Heemstede is 22 procent ook woonachtig in Heemstede. Bijna de helft van de werknemers komt uit de regio Haarlem (inclusief Heemstede zelf). De andere werkenden komen vooral uit de regio Amsterdam (22%).

⁸ De beroepsbevolking bestaat uit personen van 15 tot 75 jaar die ofwel betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking), of recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking).

Werkloosheid

In Heemstede ligt de werkloosheid structureel op een lager niveau dan in de referentiegebieden. De ontwikkeling daarvan verloopt in gelijke trend met de landelijke en regionale ontwikkeling.

Figuur 2.11 – Werkloosheidsontwikkeling Heemstede en referentiegebieden⁹

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

Op verzoek van de gemeente Heemstede is in beeld gebracht in welke mate de Heemstedse bevolking vrijwilligerswerk doet. In 2021 gaf 37 procent van de bevolking aan dit in de afgelopen 12 maanden te hebben gedaan. Dit aandeel is lager dan gemiddeld in Nederland (41%).¹⁰

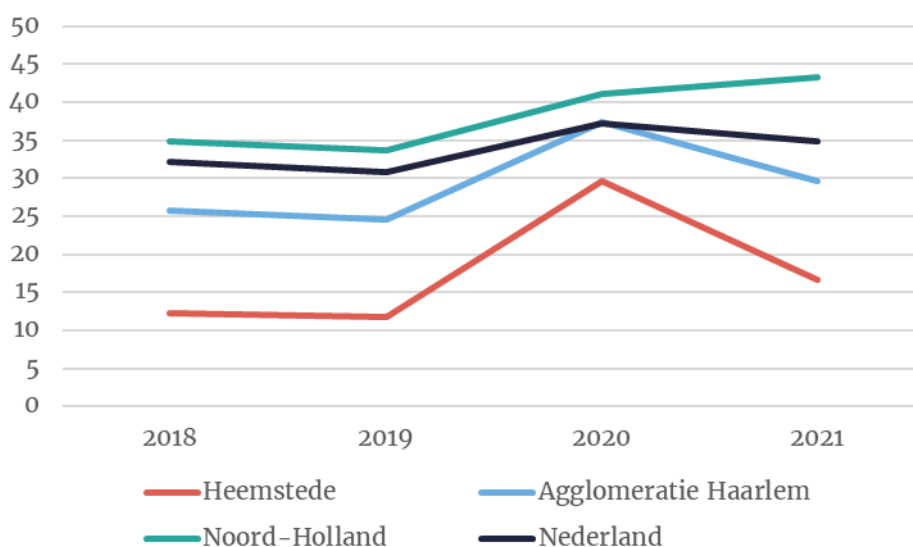
⁹ De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking.

¹⁰ Bron: VNG Burgerpeiling.

Bijstand

Net als het werkloosheidspercentage ligt het aandeel personen met een bijstandsuitkering in Heemstede structureel op een laag niveau. Het aandeel personen in de bijstand fluctueerde als gevolg van de coronamaatregelen in Heemstede sterker dan in de referentiegebieden (Figuur 2.12). In 2021 nam het aandeel personen met een bijstandsuitkering weer sterk af. Ook deze daling was in Heemstede sterker dan in de referentiegebieden.

Figuur 2.12 – Personen met een bijstandsuitkering Heemstede en referentiegebieden (per 1.000 inwoners).

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

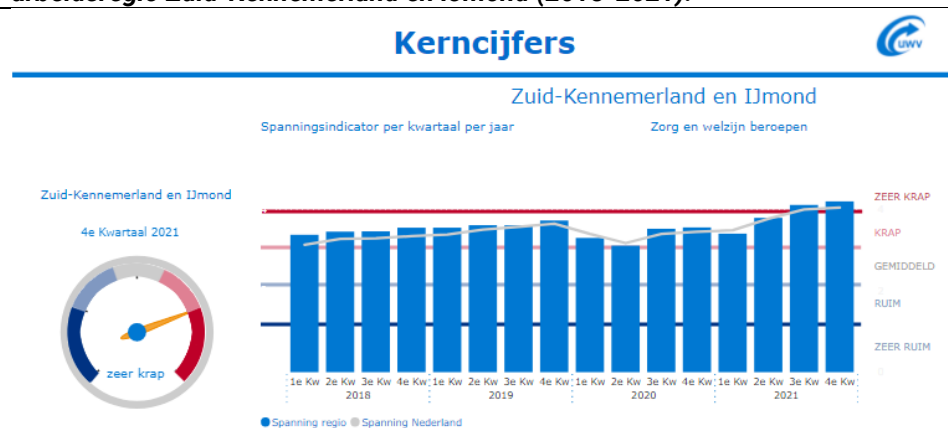
Arbeidsmarktkrapte

Begin 2020 - voordat de coronacrisis uitbrak - was de arbeidsmarkt in Zuid-Kennemerland en IJmond (de arbeidsmarktregio waartoe Heemstede behoort) krap: aan de ene kant stonden er veel vacatures open en aan de andere kant was er weinig geschikt personeel beschikbaar. Door de coronacrisis vond er een grote omslag plaats. De arbeidsmarktspanning kon in de rest van 2020 getypeerd worden als 'gemiddeld': de vraag naar en het aanbod van arbeidskrachten waren redelijk met elkaar in evenwicht. De toename van het aantal openstaande vacatures zorgde ervoor dat in het 2e kwartaal van 2021 weer sprake was van krapte. In het 2e kwartaal nam de krapte verder toe. De grootste sector in Heemstede - de gezondheids- en welzijnszorg - had te maken met een krappe arbeidsmarkt.

Andere beroepsklassen met een krappe arbeidsmarkt waren onder andere:

- technische beroepen;
- ICT beroepen;
- pedagogische beroepen.

Figuur 2.13 – Spanningsindicator van zorg- en welzijn beroepen in de arbeidsregio Zuid-Kennemerland en IJmond (2018-2021).

Bron: UWV, bewerking I&O Research.

Door de vergrijzing in Zuid-Kennemerland en IJmond wordt verwacht dat krapte de komende jaren een structureel probleem blijft.¹¹

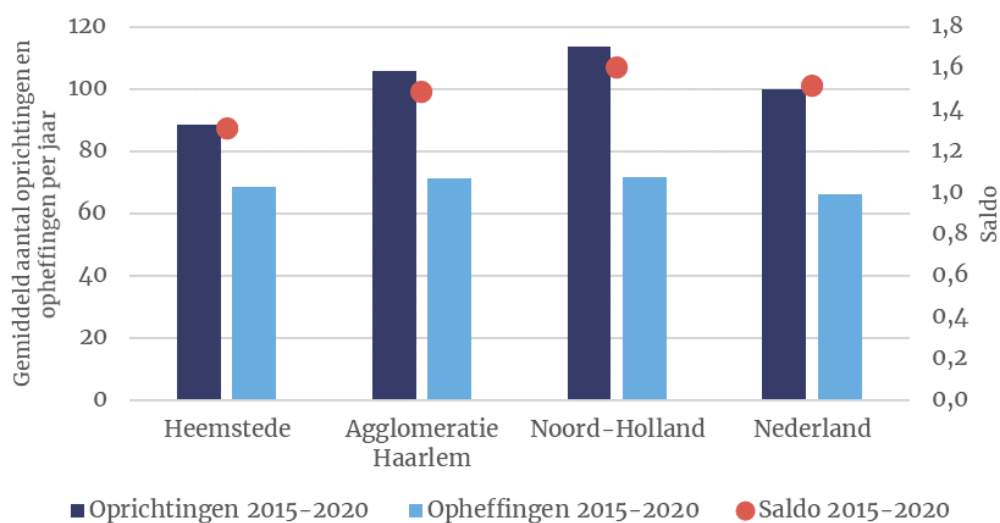
¹¹ Bron: UWV, november 2021.

2.4 Ondernemerschap

Bedrijfsdynamiek

Tussen 2015 en 2020 werden in Heemstede per 1.000 vestigingen 89 nieuwe vestigingen opgericht (Figuur 2.14). Dit is minder dan het gemiddelde in Nederland en lager dan gemiddeld in de regio Haarlem. Het aantal opheffingen ten opzichte van het aantal bedrijfsvestigingen ligt in deze periode (met 69) rond het gemiddelde voor de referentieregio's. Het saldo van oprichtingen en opheffingen ligt hierdoor in Heemstede wat lager dan in de referentieregio's.

Figuur 2.14 – Gemiddeld aantal oprichtingen en opheffingen per 1.000 vestigingen per jaar, Heemstede en referentiegebieden (in de periode van 2015 tot 2020).

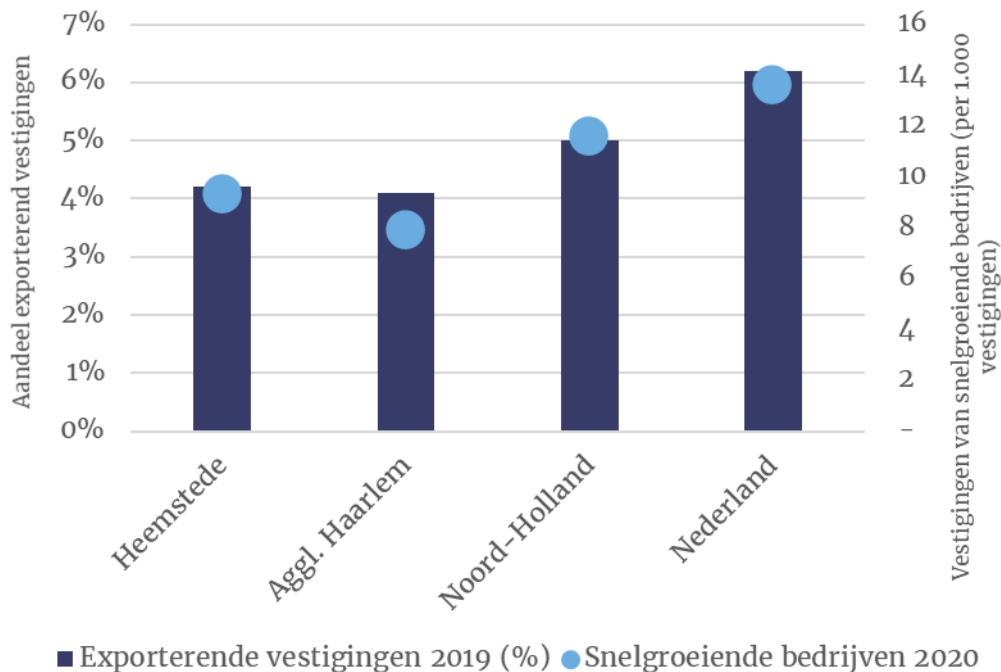
Bron: CBS, bewerking I&O Research.

Het aantal faillissementen ligt in Heemstede lager dan gemiddeld in Nederland. Tussen 2015 en 2020 werden in Heemstede per 1.000 vestigingen 1,2 bedrijven opgeheven. In de regio Haarlem lag dit aantal gemiddeld op 1,4 en landelijk op 2,9.

Export en snelle groeiers

In Heemstede en de regio Haarlem als geheel is het bedrijfsleven beperkt op export georiënteerd. Dit is terug te voeren op de sectorstructuur. Hetzelfde geldt voor het aantal snelgroeiende bedrijven: ook dit aantal ligt lager dan gemiddeld in Nederland.

Figuur 2.15 – Export en snelle groeiers

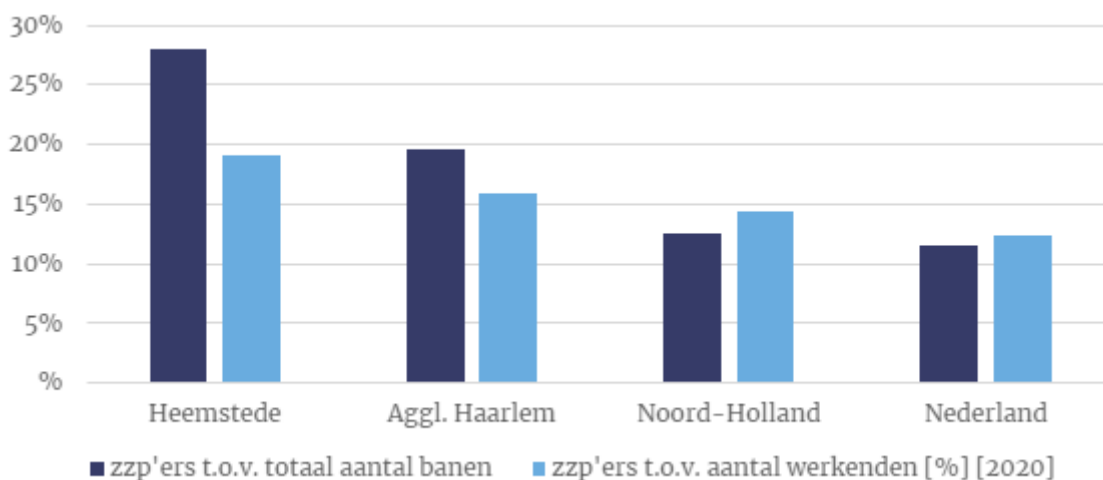

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

Zzp'ers

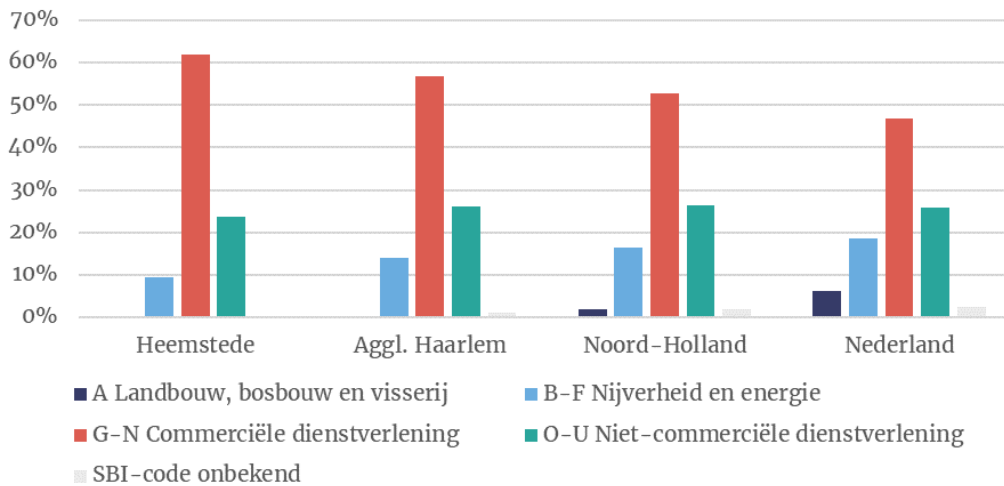
In Heemstede zijn veel zzp'ers actief. Dit aandeel ligt in de hele regio relatief hoog, maar in Heemstede hoger dan het regionale gemiddelde (Figuur 2.16). De zzp'ers zijn vooral actief in de commerciële dienstverlening zo illustreert Figuur 2.17.

Figuur 2.16 – Aantal zzp'ers t.o.v. aantal werknemers en banen (2020).

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

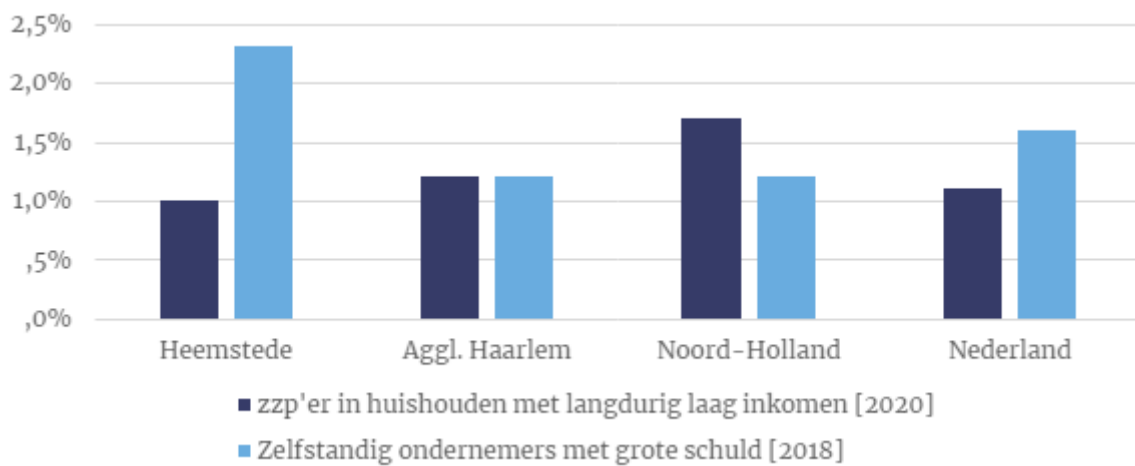
Figuur 2.17 – Aantal zzp'ers per sector (2020)

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

In 2018 had ruim 2 procent van de zzp'ers in Heemstede een grote schuld. Het aandeel zzp'ers met een langdurig laag huishoudensinkomen lag in Heemstede in 2020 op 1 procent.

Figuur 2.18 – Inkomen van zzp'ers

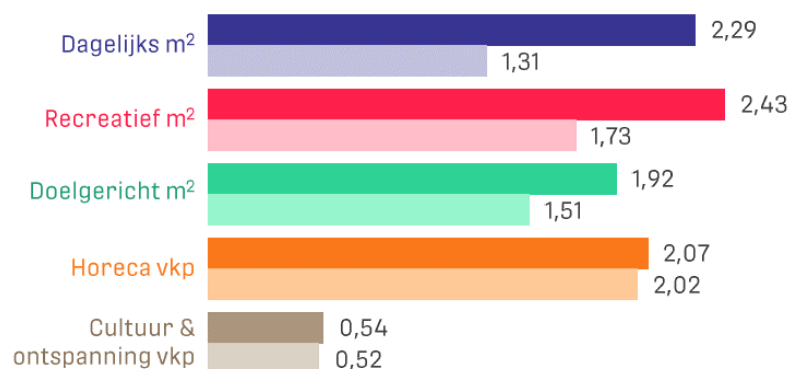

Bron: CBS, bewerking I&O Research.

2.5 Winkelfunctie

Zoals in paragraaf 2.2 bleek, is de economische structuur van Heemstede sterk gericht op consumentengerichte bedrijvigheid. De Heemstedse detailhandel speelt hierin een belangrijke rol. In deze paragraaf gaan we op basis van de resultaten van het Koopstromenonderzoek 2021¹² wat verder in op deze sector. Uit dit onderzoek blijkt dat Heemstede veel winkelaanbod heeft in zowel de dagelijkse (supermarkten, drogisten) als recreatieve sector (o.a. de modische branches). De leegstand in Heemstede ligt een stuk lager dan in (qua stedelijkheid) vergelijkbare gemeenten (de lichte balkjes in de grafiek).

Figuur 2.19 – Dichtheid verkooppunten per 1.000 (2021), Heemstede vergeleken met de benchmark.

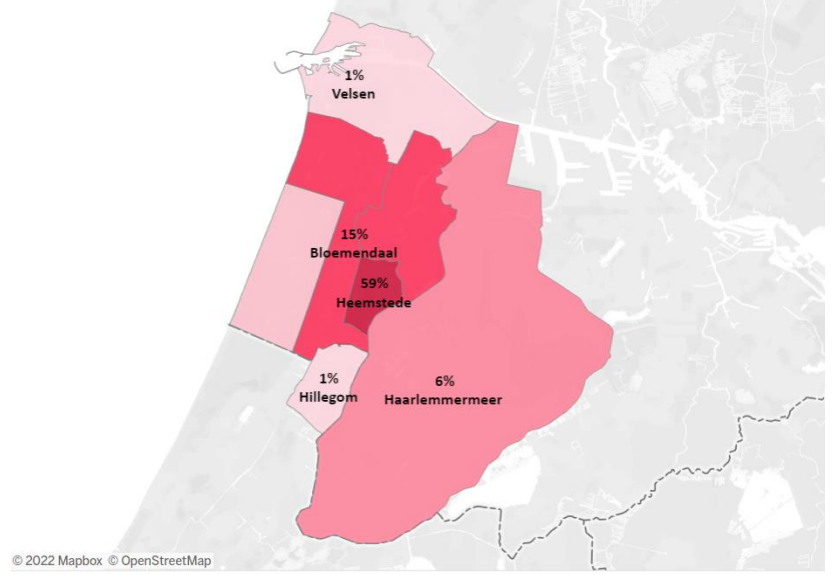
Bron: Koopstromen 2021.

Met name de recreatieve sector in Heemstede doet het goed. Terwijl de fysieke winkelomzet in deze sector op landelijk niveau daalt (o.a. als gevolg van toenemende online aankopen), wist de recreatieve sector in Heemstede tussen 2018 en 2021 een omzetgroei te realiseren. Hiermee nam het marktaandeel van Heemstede binnen de totale gevestigde detailhandel in de provincie Noord-Holland toe. De inwoners van Heemstede zelf zijn minder op het onlinekanaal georiënteerd dan de inwoners van vergelijkbare gemeenten. Verder valt op dat de recreatieve aankopen die de inwoners van Heemstede wél online doen, relatief vaak bij een webshop van een lokale winkelier terechtkomen (11% versus 4% in de benchmarkgemeenten).

¹² www.kso2021.nl

Van de totale omzet in de recreatieve sector komt ruim 40 procent van consumenten die niet in Heemstede wonen. Deze bestedingen zijn vooral afkomstig van inwoners van Haarlem en Bloemendaal. Het centrum van Heemstede wordt door consumenten vooral gewaardeerd voor het aanwezige winkelaanbod en de sfeer.

Figuur 2.20 – Herkomst omzet recreatieve sector (2021).

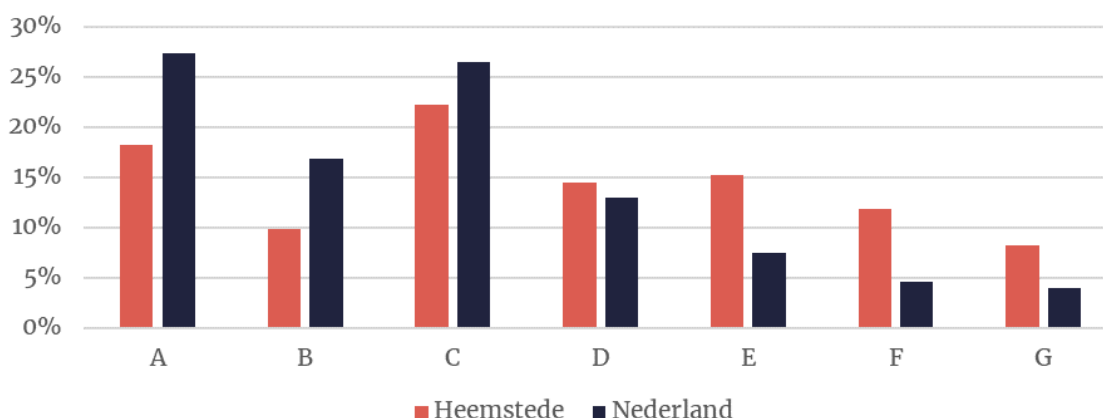

Bron: Koopstromen 2021.

2.6 Duurzaamheid

In deze paragraaf kijken we naar een aantal duurzaamheidsindicatoren. Het aandeel woningen met een gunstig energielabel (A, B of C) ligt in Heemstede beduidend lager dan landelijk. Het gas- en elektriciteitsverbruik van de woningen in Heemstede ligt (hierdoor) hoog. Heemstede heeft dan ook een relatief grote vooroorlogse woningvoorraad. Van energiearmoede is echter beperkt sprake in Heemstede. Het aandeel huishoudens waarvan de energierekening 8 procent of meer van het inkomen bedraagt is laag (5% in Heemstede versus 8% in Nederland).

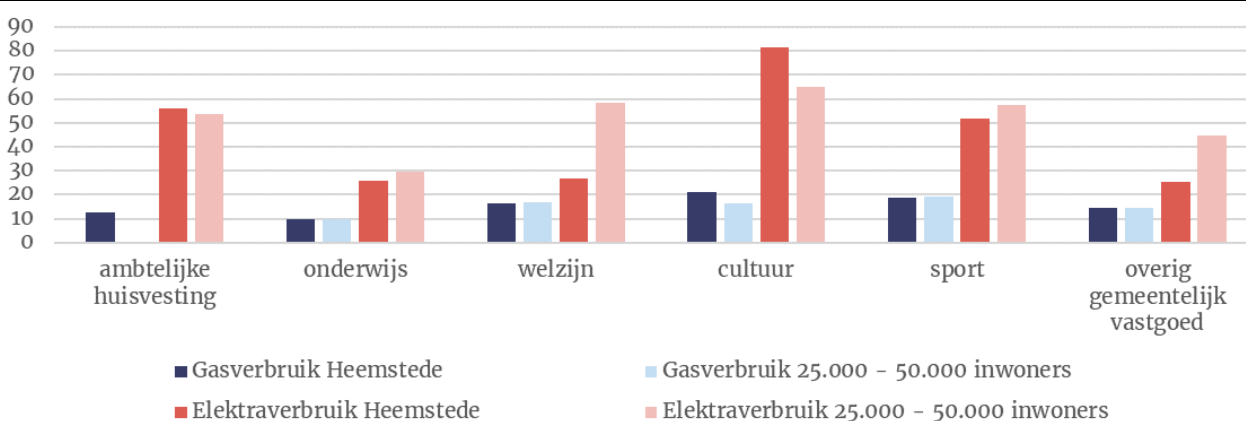
Figuur 2.21 – Aandeel woningen met energielabel (2020).

Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, bewerking I&O Research.

Een en ander geldt overigens niet alleen voor woningen, maar ook voor utiliteitsgebouwen waarbij het aandeel met een A- of B-label ook lager ligt dan gemiddeld in Nederland. Meer specifiek blijkt dat het energieverbruik van de ambtelijke huisvesting en de cultuursector in Heemstede relatief hoog is, zo blijkt uit figuur 2.22 (waarin het energieverbruik van overheidsgebouwen wordt vergeleken met dat van gemeenten van een vergelijkbare omvang).

Figuur 2.22 – Geschat gasverbruik (m^3 per m^2) en elektraverbruik (kWh per m^2) overheidsgebouwen (2021).¹³

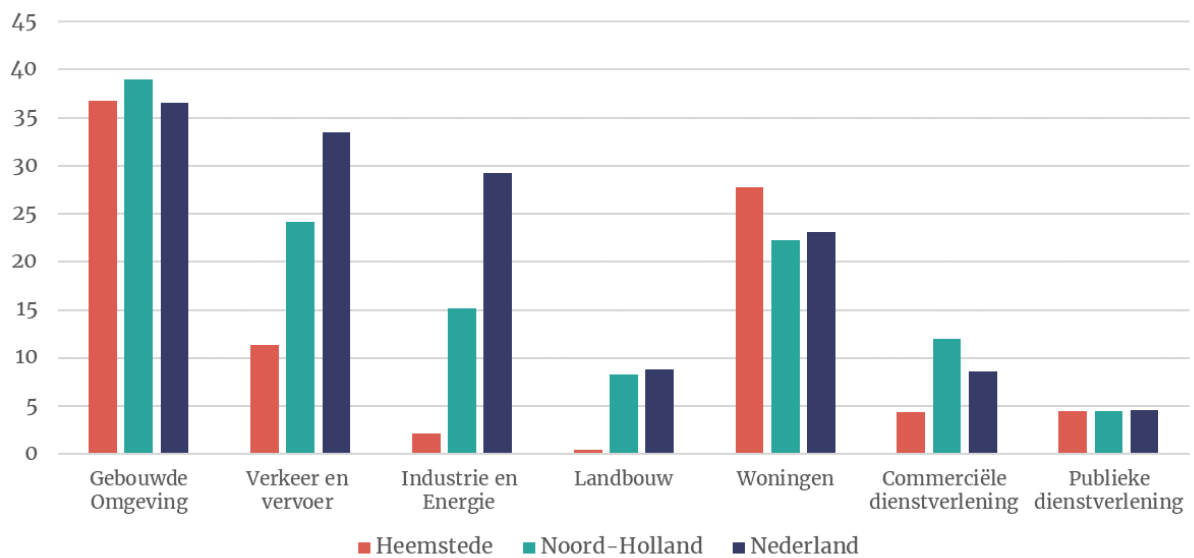

Bron: Republiq, bewerking I&O Research.

¹³ Geschat gasverbruik ambtelijke huisvesting 25.000-50.000 inwoners = 0,1 (niet zichtbaar in grafiek).

Terwijl het energieverbruik vanuit de woonfunctie van Heemstede relatief groot is, is deze vanuit andere functies (onder andere vanwege de beperkte aanwezigheid daarvan) juist laag.

Figuur 2.23 – Energieverbruik per inwoner (naar functie, 2020)

Bron: Klimaatmonitor, bewerking I&O Research.

3. SWOT

We sluiten het onderzoek af met een overzicht van sterktes en zwaktes en kansen en bedreigingen voor de Heemstedse economie. De SWOT-matrix is samengesteld op basis van de economische foto en voor Heemstede relevante trends.

Sterk	Zwak
Hoog opgeleide bevolking, hoog inkomensniveau	Beperkte bedrijfsdynamiek
Goed functionerende detailhandel	Weinig snelle groeiers
Gezond bedrijfsleven, lage werkloosheid	Eenzijdig op consument gericht bedrijfsleven
Aantrekkelijke woonomgeving	Hoge milieubelasting vanuit woonfunctie
Nabijheid economische functies MRA	Afhankelijkheid van banen elders
Relatief lage milieubelasting vanuit economische functies	
Kans	Bedreiging
Vestigingsklimaat voor zzp'ers	Bereikbaarheid over de weg (pendel, recreatie)
Verblijfsrecreatie (spin-offs omliggende regio)	Afnemend draagvlak winkelvoorzieningen (online, vergrijzing)
Woonklimaat voor vergrijzende bevolking	Toenemende druk op zorgsector (met krappe arbeidsmarkt)
Verduurzaming (vastgoed, energietransitie)	

De SWOT laat het unieke karakter van Heemstede zien: een gemeente met een prettig leefklimaat, een gezond - hoofdzakelijk op de consument gericht - bedrijfsleven in de nabijheid van diverse economische clusters. Dit profiel – waarin de consument een centrale plek inneemt – laat zich vertalen naar een aantal thema's waarop Heemstede zich in de toekomst kan doorontwikkelen.

Hoewel *vergrijzing* vaak in de eerste plaats als risico voor het economisch potentieel van regio's wordt gezien, is dit een trend die juist ook kansen met zich mee kan brengen. Zeker in een gemeente als Heemstede die over diverse kwaliteiten beschikt die het juist voor senioren tot een aantrekkelijke omgeving maakt. Denk daarbij aan het uitgebreide zorgaanbod, een sterk en goed functionerend winkelaanbod en dat alles in een aantrekkelijke woonomgeving. Het faciliteren van deze doelgroep biedt hiermee juist ook economische perspectieven. Denk daarbij aan innovatieve woon-zorgconcepten, bezorgdiensten, de toepassing van domotica en het inspelen op de recreatie- en ontwikkelingsbehoefte van deze doelgroep (wellness, sport, cultuur en onderwijs).

Voor wat betreft de *recreatieve sector* in Heemstede liggen er ook kansen voor het creëren van spin-offs uit het belang dat deze sector in de omliggende regio heeft. Heemstede ligt te midden van diverse recreatieve trekkers zoals nationaal park Zuid-Kennemerland, Haarlem en Amsterdam, maar ook de zuidelijk gelegen Bollenstreek. Dit maakt Heemstede tot een uitstekende uitvalsbasis voor het verkennen van deze trekpleisters wat kansen biedt voor de ontwikkeling van de horecasector (eten, drinken én verblijven).

Die aantrekkelijke woonomgeving in combinatie met de nabijheid van diverse economische clusters maakt Heemstede ook een goede uitvalsbasis voor *zzp'ers*. Wonen en werken in het mooie Heemstede met een groot potentieel aan klanten en toeleveranciers in de omliggende regio. Juist omdat de werkgelegenheid in Heemstede zelf beperkt is, de beroepsbevolking als aandeel van de totale bevolking relatief klein is (en daardoor de urgentie voor grootschalige banengroei binnen de gemeentegrens kleiner is) én omdat de bereikbaarheid over de weg te wensen over laat, biedt het inzetten op zelfstandig ondernemerschap in Heemstede een interessant alternatief. De gemeente kan deze ontwikkeling stimuleren door het ontwikkelen en/of faciliteren van broedplaatsen, ontmoetingsplekken, kleinschalige werklocaties, ondernemersplatforms etc. Dergelijke ontwikkelingen kunnen startende en jonge ondernemers helpen om een goede basis neer te zetten en zich als gezonde bedrijven door te ontwikkelen. Mogelijk dat daarbij speciale aandacht besteed kan worden aan ondernemerschap dat aansluit op de specifiek Heemstedse kansen en kwaliteiten (wonen, zorg, recreatie etc.).

Ten slotte ligt er voor Heemstede een opgave in de *energietransitie*. Bij de energietransitie en het realiseren van klimaatdoelstellingen spelen gemeenten een belangrijke rol. Met een relatief grote vooroorlogse woningvoorraad (met een hoog energieverbruik) valt in Heemstede nog de nodige winst te behalen. Maar ook overheidsgebouwen in Heemstede verbruiken relatief veel energie. Dit onderwerp vereist aandacht op de economische agenda van Heemstede.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl